

سوانت پابو (Svante Paabo) برنده جایزه نوبل پزشکی ۲۰۲۲ شد

به گزارش گروه علم و آموزش ایرنا از وبگاه جایزه نوبل، در مراسم معرفی برندگان نوبل ۲۰۲۲ که امروز دوشنبه، ۱۱ مهر (سوم اکتبر) در ساعت ۱۳ و پنج دقیقه به وقت تهران آغاز شد، نام سوانت پابو (Svante Paabo) به عنوان برنده جایزه نوبل پزشکی اعلام شد.

سوانت پابو (Svante Pääbo) در ۲۰ آوریل ۱۹۵۵ (۳۰ فروردین ۱۳۳۴) در سوئد متولد شد. وی زیست‌شناس و متخصص ژنتیک تکاملی است. پدرش سونی برگستروم، به همراه بنگت اینگمار ساموئلسون و جان آر. وین در سال ۱۹۸۲ برنده جایزه نوبل فیزیولوژی یا پزشکی شد. مادر او، کارین پابو اهل استونی است.

پابو از سال ۱۹۹۷ میلادی مدیر دپارتمان ژنتیک مؤسسه انسان‌شناسی تکاملی ماکس پلانک آلمان بوده است.

وی با تحقیقات پیشگامانه‌اش به اطلاعاتی دست یافت که در ظاهر ناممکن بود؛ توالی‌یابی ژنوم انسان نئاندرتال، یکی از خویشاوندان منقرض‌شده انسان‌های امروزی. او کشف هیجان‌انگیز دیگری نیز انجام داد؛ کشف یک هومینین (انسان‌تبار) به نام دنیسوا (Denisova) که در گذشته ناشناخته بود.

نکته مهم این است که پابو دریافت انتقال ژن از این هومینین‌های منقرض‌شده به هومو ساپینس (انسان خردمند، گونه‌ای از سرده انسان)، در پی مهاجرت به خارج از آفریقا حدود ۷۰ هزار سال پیش رخ داده است. این روند کهن ژن‌ها با انسان‌های امروزی ارتباط فیزیولوژیکی دارد؛ مثلاً بر نحوه واکنش سیستم ایمنی بدن ما به عفونت‌ها تأثیر می‌گذارد.

سال گذشته نیز «دیوید جولیوس» و «آردم پتپوشن» به دلیل «اکتشاف گیرنده‌های دمایی و لمسی» به صورت مشترک جایزه نوبل فیزیولوژی یا پزشکی را از آن خود کردند. جایزه نوبل فیزیولوژی یا پزشکی یکی از جوایز نوبل است که هر سال از سوی مؤسسه کارولینسکا، یکی از دانشگاه‌های بزرگ علوم پزشکی اروپا واقع در شهر استکهلم سوئد، اعطا می‌شود. این مؤسسه دارای امتیاز انحصاری اعطای جایزه نوبل در رشته فیزیولوژی و پزشکی است.

آلفرد نوبل که بود؟

آلفرد نوبل، شیمی‌دان، مهندس، مخترع و تاجر سوئدی در تاریخ ۲۱ اکتبر سال ۱۸۳۳ میلادی در شهر استکهلم به دنیا آمد. او از نوادگان اولاس رودبک، یکی از دانشمندان قرن هفدهم میلادی، بود. علاقه او به شیمی در نهایت منجر به اختراع دینامیت شد. وی به ادبیات نیز علاقه‌مند بود و یک نمایشنامه به رشته تحریر درآورد. بنیاد نوبل نهادی است که در سال ۱۹۰۰ میلادی در پی تنظیم وصیت‌نامه آلفرد نوبل، شکل گرفت. نوبل بخش عمده ثروتش را برای جایزه‌های در نظر گرفت که با نام خود او به برجسته‌ترین تلاش‌ها در زمینه علوم پزشکی، فیزیک، شیمی، ادبیات، اقتصاد و صلح اهدا می‌شود.

برندگان جایزه پزشکی نوبل چگونه انتخاب می‌شوند؟

کمیته نوبل هر سال یک درخواست نامزدی دریافت جایزه پزشکی نوبل را به جامعه علمی ارسال می‌کند. اهداکنندگان این جایزه به دنبال معرفی‌کننده‌ای برای شناسایی یک تا سه نفر هستند که در فیزیولوژی یا پزشکی کشفی انجام داده باشند. افراد نمی‌توانند خودشان را نامزد دریافت این جایزه کنند؛ اما اعضای انجمن‌های علمی، رؤسای دانشکده‌های پزشکی، برندگان سابق جایزه نوبل می‌توانند نامزد دریافت این جایزه شوند.